

บรรณานุกรม

ภาษาไทยเอกสารต้นฉบับที่ตีพิมพ์แล้ว

กฎหมายตราสามดวง. ๕ เล่ม. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๕.
ครอว์ฟอร์ด, จอห์น. เอกสารของครอว์ฟอร์ด. แปลโดย ไพโรจน์ เกษแมนกิจ.

พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๑๕.

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า

ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ. พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๕.

แซรวาส, นิโกลาส์. ประวัติศาสตร์ชนมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม.

แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๐๖.

เซเคส์, ยอร์ช. ประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๒. พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๐๘.

ทาชาร์ค, บาทหลวง. จดหมายเหตุการเดินทางสู่ประเทศไทย. แปลโดย

สันต์ ท. โกมลบุตร. กรุงเทพมหานคร : เกษมบรรณกิจ, ๒๕๑๘.

ตำนานเมืองพิษณุโลก ประวัติพระพุทธชินราช และโบราณวัตถุสถาน. พิษณุโลก

: โรงพิมพ์ลิริ, ๒๕๑๐.

เบอร์นี, เฮนรี. เอกสารเฮนรี เบอร์นี. แปลโดย สวัสดิ์ สุวรรณสถิตย์.

พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๑๘.

ประชาภิจักรจักร, พระยา. พงศาวดารโยนก. พระนคร : โสภณพิพรรฒชนากร,

๒๔๗๘.

ประชุมพระตำราบรมราชาธิศเพื่อกัลปนาสมัยอยุธยา ภาค ๑. พระนคร

: คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณคดี

สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๒ จารึกทวารวดี ศรีวิชัย ละโว้. แปลและชำระโดย
 ยอร์ช เซเคส์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร : โรงพิมพ์ศิwap, ๒๕๐๔.
 ประเสริฐ วน นคร, ผู้เรียบเรียง. มังรายศาสตร์ หรือกฎหมายพระเจ้ามังราย.
 กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, ๒๕๒๑.

पालเลกัวัช, สังฆราช. เล่าเรื่องเมืองไทย. พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า,
 ๒๕๐๖.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กับพระจักรพรรดิพงศ์
(จาก). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๓๑.

พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์. พระนคร : สำนักพิมพ์
 บรรณาการ, ๒๕๑๕.

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. ๒ เล่ม. พระนคร : สำนักพิมพ์
 คลังวิทยา, ๒๕๐๖.

โพธิรังสี, พระ. คำแปลจามเทววงศ์ : พงศาวดารเมืองทริปุฏฐไชย. พระนคร
 : บรรณกิจเทรคคิง, ๒๕๐๖.

ศิลปากร, กรม. ตำนานมูลศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระจันทร์,
 ๒๕๑๘.

สมหมาย เปรมจิตต์. มังรายศาสตร์. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่, ๒๕๑๘.

สำนักนายกรัฐมนตรี. ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ภาค ๑ กรุงเทพมหานคร
 : คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี,
 ๒๕๑๐.

ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๓. พระนคร : คณะกรรมการจัดพิมพ์
 เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

สำนักนายกรัฐมนตรี. ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๔ พระนคร : คณะกรรมการ
จัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

_____ . ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๕. พระนคร : คณะกรรมการ
จัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘

_____ . ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๖ (ตอนที่ ๑). กรุงเทพมหานคร
: คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์, ๒๕๒๑.

_____ . เรื่องทรงตั้งเจ้าประเทศราชกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑
พระนคร : สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๘.

เอกสารของหอสันคาศมัยกรุงศรีอยุธยา. แปลโดย นันทา สุกกุล. พระนคร
: กรมศิลปากร, ๒๕๑๓.

แควีส, เทาเซนต์. บันทึกประจำวันของเทาเซนต์ แควีส. พระนคร : กรมศิลปากร,
๒๕๑๕.

เอกสารชั้นรอง

กอบแก้ว สุวรรณทัต - เพียร. ประวัติศาสตร์ยุโรปสมัยกลาง. กรุงเทพมหานคร
: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๒๑.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. กำเนิดครอบครัวของมนุษยชาติ. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์พีที, ๒๕๒๑.

_____ . ระเบียบสังคมของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พีที,
๒๕๒๑.

ขจร สุขพาณิชย์. ฐานันดรไพร. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.

- ขจร สุขพานิช ประวัติศาสตร์ไทย พ.ศ. ๑๖๐๐-๒๓๑๐.
 กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐.
- คำบรรยายสัมมนาโบราณคดีสมัยสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๐๓. พระนคร : กรม
 ศิลปากร, ๒๕๐๓.
- จันดา สระแก้ว. ระบบทุนนิยมในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร
 : พรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.
- จิตร ภูมิศักดิ์. ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะ
ทางสังคมของชนิชนชาติ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำรา
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย,
 ๒๕๑๕.
- _____ . โองการแข่งน้ำและ
 เจ้าพระยา." กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, ๒๕๒๔.
- จิรวาส ภัคสังข์และคนอื่น ๆ. กรุงเทพฯ. พระนคร : โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๕.
- ชวี เกาชวัต. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. กรุงเทพ
 มหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.
- ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย ๒๓๕๓-๒๔๕๓ ตอนที่ ๑ ด้านสังคม.
 กรุงเทพมหานคร : เรื่องศิลป์ ๒๕๑๓.
- _____ . สังคมไทยสมัยโบราณก่อนศตวรรษ ๒๕. กรุงเทพมหานคร
 : เรื่องศิลป์, ๒๕๒๓.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ศักดินากับพัฒนาการของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร
 : นำอักษรการพิมพ์, ๒๕๑๕.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. อุชฺฐยา. พระนคร : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ๒๕๑๖.

ชิน อยู่ดี. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร
: กรมศิลปากร, ๒๕๑๐.

ชิน อยู่ดี และคนอื่น ๆ. มรดกทางวัฒนธรรมบนแผ่นดินไทยก่อนพุทธศตวรรษที่
๑๕. พระนคร : คณะกรรมการจัดนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรม
บนแผ่นดินไทย, ๒๕๑๓.

เซเคซ์, ยอร์ช. ชนชาติต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน. แปลโดย บัญญา บริสุทธิ์.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๑.

ญาคา ประภาพันธ์. ระบบเจ้าภาชีนายอกรสมัยกรุงเทพายุคต้น.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๔.

ณรงค์ พวงพิศ, ประวัติศาสตร์ไทย ๑. พระนคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๑๘

คำรกราชานุกาฬ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานพระพุทธรูป
เจดีย์. พระนคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๘.

_____ . ไทยรบพม่า. พระนคร : คลังวิทยา, ๒๕๑๘.

_____ . ประชุมพระนิพนธ์เกี่ยวกับตำนานทางพระพุทธศาสนา. พระนคร
: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๑๘.

_____ . เรื่องก่อนประวัติศาสตร์และประชุมพระนิพนธ์เบ็ดเตล็ด.
พระนคร : บรรณาการ, ๒๕๑๘.

_____ . สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาคำรกราชานุกาฬ
พระนิพนธ์. พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๑๖.

_____ . แสดงบรรยายพงศาวดารสยาม. พระนคร : [ม.ป.ท.] ,
๒๕๑๖.

- ถนอม อานามวัฒน์ และคนอื่น ๆ. ประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึงสิ้นอยุธยา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาประวัติศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๘.
- ธรรมทาส พานิช. ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาสมัยศรีวิชัย ยุคศรีโพธิไชยานครศรีธรรมราช พ.ศ. ๓๐๑-๑๔๐๐. สุราษฎร์ธานี : โรงพิมพ์ธรรมทาน, ๒๕๑๘.
- ธิดา สาระยา. โครงสร้างของชนชั้นในสังคมไทยสมัยสุโขทัยและต้นอยุธยา (พ.ศ. ๑๘๐๐-๒๑๑๒). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.
- น. ฅ ปากน้ำ. พจนานุกรมศิลป์. พระนคร : เกษมบรรณกิจ, ๒๕๑๘.
- _____ . ศาสนาและศิลป์ในสยามประเทศ. พระนคร : โอเคียนสโตร์, ๒๕๑๗.
- _____ . ศิลปอยุธยา. พระนคร : โอเคียนสโตร์, ๒๕๑๖.
- นคร พันธุ์รงค์. ประวัติศาสตร์ไทย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๑๘.
- นร กิจบริหาร, หลวง. คำบรรยายการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗.
- นราธิปประพันธ์พงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. พระราชพงสาวดารพม่า. ๒ เล่ม. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๓๐๕.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงสาวดารอยุธยา. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๒๓.
- บริหารบุรีรักษ์, หลวง. โบราณคดีฉบับแก้ไขเพิ่มเติม. พระนคร : บรรณาการ, ๒๕๐๖.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๒-๗๓. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๒

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๖-๗๗. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๓

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๘. "จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ์)" พระนคร
: มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๖.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๘๐. พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๑๓.

ประทีป ชุมพล (บรรณาธิการ). รายงานผลการสัมมนาสังคโลกใต้อ่าวไทยกับการ
วินิจฉัยปัญหาเศรษฐกิจการเมืองและสังคมสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร
: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.

ประยุทธ์ สิทธิพันธ์. ต้นตระกูลขุนนางไทย. พระนคร : คลังวิทยา, ๒๕๐๕.

ปีแรน, อังรี. ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและสังคมยุโรปสมัยกลาง. แปลโดย
ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๒๔.

พร้อม สุทัศน์ ณ อยุธยา. ประวัติศาสตร์โบราณคดี โบราณสถาน และพระพิมพ์.
พระนคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๒.

พิชาน คโนทัย. กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๑๘.

เฟิร์น, บี. อาร์. ประวัติศาสตร์อาเซียนภาคเนย์. พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์,
๒๕๑๔.

ไพบูลย์ ช่างเขียน. ลักษณะทางสังคมและการปกครองไทย. พระนคร : ไทย-
วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

รายงานการสำรวจและขุดแต่งบูรณะโบราณวัตถุสถานเมืองเก่าสุโขทัย พ.ศ. ๒๕๐๘-
๒๕๑๒. กำแพงเพชร : คณะกรรมการปรับปรุงบูรณะโบราณสถาน, ๒๕๑๒.

เรโนลด์, เคิร์ก. ประวัติศาสตร์สังคมคืออะไร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทย
ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๒.

แสงกาศ์, ร. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย : กฎหมายที่ดิน. พระนคร

: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, ๒๔๔๓.

วิจิตรมาตรา, ชุน. ประวัติการค้าไทย. พระนคร : รวมสาส์น, ๒๔๑๖.

เวลส์, ควอริช. การปกครองและการบริหารของไทยสมัยโบราณ.

กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๔๑๔.

ศิลปากร, กรม. เรื่องกฎหมายตราสามดวง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อุดมศึกษา,

๒๔๒๑.

ศิริ ผาสุก. พัฒนาการทุนนิยมของไทย. กรุงเทพมหานคร : พิเศษรัฐการพิมพ์, ๒๔๒๒.

ศรีศักร วัลลีโกคมและคนอื่น ๆ. สัมมนาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกำแพงเพชร-สุโขทัย.

กรุงเทพมหานคร : สมาคมประวัติศาสตร์, ๒๔๒๓.

สนั่น เมืองวงษ์. ประวัติศาสตร์ไทยยุคก่อนประวัติศาสตร์สุโขทัย. สงขลา

: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๔๒๐.

สมสมัย ศรีศุทรพรรณ. โฉมหน้าศักดินาไทย. กรุงเทพมหานคร : สภาหน้าโคม

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๑๗.

สรรพค์ รังสฤษฏี. วิวัฒนาการแห่งสังคมสยามภาคต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร

: สำนักพิมพ์ไทยศึกษา, ๒๔๒๒.

สามารถ ทรัพย์เย็น. ศิลปกรรมสมัยอยุธยา. พระนคร : ศิลปากร, ๒๔๑๔.

ศาสนโสภณ, พระ และคึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. คำบรรยายวิชาพื้นฐานอารยธรรม

ไทยเรื่องพระพุทธรูปศาสนากับสังคมไทย. พระนคร : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๑๔.

ศาสนโสภณ, พระ. หนังสืออ่านประกอบคำบรรยายวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทยเรื่อง

หลักพระพุทธรูปศาสนา. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๑๒.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. ประวัติศาสตร์ศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร : รวมสาส์น,

๒๕๑๑.

สุค แสงวิเชียร. เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย. พระนคร : กรม

สารบรรณทหารเรือ, ๒๕๑๗.

สุทธิวาหนฤพุฒิ, หลวง. คำบรรยายประวัติศาสตร์กฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ ๗.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗.

เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยา. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)

หนังสืออักษราภิธานศัพท์ ของหมอบรัดเลย์. พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร : องค์การค้า

คุรุสภา, ๒๕๑๔.

หนังสืออ่านประกอบพื้นฐานอารยธรรมไทยตอนพื้นฐานทางประวัติศาสตร์สังคมและ

การเมือง. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๖.

อกิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. สังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๔-๒๔๑๖.

กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๑.

อธิบายแผนที่พระนครศรีอยุธยากับคำวินิจฉัยของพระยาโบราณราชธานินทร์ฉบับชำระ

ครั้งที่ ๒ และเรื่องศิลปและภูมิสถานอยุธยาของกรมศิลปากร. พระนคร

: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗.

อัมมาร์ สยามวาลา. ข่าวในเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการ

ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๒๒.

อานนท์ อภาภิรม. มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย. พระนคร

: โรงพิมพ์บำรุงกิจ, ๒๕๑๕.

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ รองอำมาตย์ตรีชัย เรืองศิลป์. กรุงเทพมหานคร

: โรงพิมพ์ไทยเกษม, ๒๕๑๙.

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๑.

ฮอลส์, ดี. จี. อี. ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1. แปลโดย

คุณวรุณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ . กรุงเทพมหานคร
: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

บทความจากวารสาร

ขจร สุขพานิช. "ไพร่ฟ้าข้าไท และจดหมายเหตุราชวงศ์ทรงวน-การพิจารณาใหม่."
ศิลปากร ๑๕ (กันยายน ๒๕๒๔) : ๙๒-๑๐๔.

_____ . "สอบศักราชปีรัชกาลของสมเด็จพระเอกาทศรถ." ศิลปากร

11 (กรกฎาคม ๒๕๑๐ : ๕๘-๗๗.

_____ . "สอบศักราชปีรัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถ (ตอน 2)."

ศิลปากร ๑๑ (กันยายน ๒๕๑๐) : ๔๖-๑๐๓.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. "ประวัติศาสตร์ไทยกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ."
สังคมศาสตร์ ๔ (เมษายน-กันยายน ๒๕๒๓) : ๘๗-๑๐๐.

_____ . "สังคมศาสตร์ ๔ (เมษายน-กันยายน ๒๕๒๓) : ๘๗-๑๐๐.

ประเสริฐ ณ นคร. "กองทัพอยุธยาออกไปเชียงใหม่ใน พ.ศ. ๒๑๔๑ และ
พ.ศ. ๒๑๔๗." แถลงงานประวัติศาสตร์เอกสารโบราณคดี

_____ . "แถลงงานประวัติศาสตร์เอกสารโบราณคดี

๖ (กันยายน ๒๕๑๕) : ๑-๔.

ไพฑูริย์ สายสว่าง. "แง่คิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจอยุธยา" อักษรศาสตร์วิจารณ์,

๒, ๔-๑๐ (กุมภาพันธ์-มีนาคม, ๒๕๑๘) : ๕๑-๕๖.

เสียง เสถียรสุด. "สยาม-ในจดหมายเหตุจีน." แถลงงานประวัติศาสตร์

เอกสารโบราณคดี ๖ (กันยายน ๒๕๑๕) : ๕๕-๕๖.

แล ศิลกวิทย์รัตน์. "วิจารณ์หนังสือต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย
(พ.ศ. ๒๓๘๘-๒๔๕๓)". รวมบทความประวัติศาสตร์

_____ . "รวมบทความประวัติศาสตร์

๒ (มกราคม ๒๕๒๔) : ๑๒๘-๑๓๕.

แดงกาศ, ร. "วิวัฒนาการแนวความคิดของกฎหมายในพม่าและสยาม."

รวมบทความประวัติศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๔) : ๑-๒๒.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. "ระบบศักดินา" วารสารธรรมศาสตร์ ๒ (มิถุนายน-กันยายน ๒๕๑๕) : ๒๒-๓๘.

สายชล วรรณรัตน์. "ละโว้ก่อนสมัยอยุธยา." รวมบทความประวัติศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๔) : ๘๔-๑๓๗.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. "แรงงานในประวัติศาสตร์ล้านนาไทย." สังคมศาสตร์ ๓ (เมษายน-กันยายน ๒๕๒๒) : ๑-๘ และ ๕๔-๑๑๑.

อิทธิ, โยนิโอะ. "อาณาเขตของอยุธยาในกฎหมายตราสามดวง." วารสารธรรมศาสตร์ ๕ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๒๒) : ๑๔๘-๑๖๒.

โอ คอนเนอร์, ริชาร์ด. "การตีความกฎหมายไทยโบราณ." รวมบทความประวัติศาสตร์ ๒ (มกราคม ๒๕๒๔) : ๒๓-๓๓.

วิทยานิพนธ์และเอกสารอื่น ๆ

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และสุชีร์ ประศาสน์เศรษฐ. ระบบเศรษฐกิจไทย ๑๘๕๑-๑๙๑๐. "เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑. (พิมพ์ดีด).

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. "ชุมชน "อโยธยา" อยุธยา : ปัญหาเรื่องวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคม." เอกสารประกอบการสัมมนาประวัติศาสตร์อยุธยา, พระนครศรีอยุธยา, ๒๒-๒๕ มกราคม ๒๕๒๓.

เดชา ฉายะพงศ์. "แรงงานบังคับภายใต้ระบบศักดินาไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.

ปิยะฉัตร ปิตะวารณ. "การยกเลิกระบบไพร่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓)." วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑.

พรพรรณ เลาศศิรินาท. "ความสัมพันธ์ของมอญ พม่า และสุโขทัย ระหว่างพุทธศตวรรษ
ที่ ๑๙-๒๐." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาโบราณคดี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร,

รายงานผลการสัมมนาการเมืองและสภาพสังคมสมัยสุโขทัย. กรุงเทพมหานคร

: ศูนย์สุโขทัยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๐.

ฐลลิตี จามรมาน และคนอื่น ๆ. สัมมนาทางวิชาการประวัติศาสตร์เมืองลพบุรี.

ลพบุรี : วิทยาลัยครูเทพสตรี, ๒๕๒๒.

สิริลักษณ์ ศักดิ์เกรียงไกร. "ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๓๙๘-

๒๔๕๓)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.

อัญชดี สุสายัณห์ "ความเปลี่ยนแปลงของระบบไพร่ และผลกระทบต่อสังคมไทยใน

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว." วิทยานิพนธ์ปริญญา-

มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

๒๕๒๓.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Booksภาษาอังกฤษ

- Bloch, Marc. Feudal Society. 2 vols. London : Routledge and Kegan Paul, 1965.
- Bendix, Reinhard. Max Weber : An Intellectual Portrait. London : Heinemann, 1960.
- Charnvit Kasetsiri. The Rise of Ayudhya. Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1976.
- Coulton, G. G. The Medieval Scene. Cambridge : Cambridge University Press, 1965.
- Gibbs, Marion. Feudal Order. New York : Henry Schuman, 1953.
- Southern, R. W. The Making of the Middle Ages. London : Hutchinson, 1967.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รัชสมัยต่าง ๆ ของพระมหากษัตริย์ไทย

(สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ ตอนต้นเท่านั้น)

สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. ๑๘๙๓-๒๑๑๒)

พระรามาธิบดีที่ ๑	พ.ศ. ๑๘๙๓-๑๙๑๒
พระราเมศวร	พ.ศ. ๑๙๑๒-๑๙๑๓
พระบรมราชาที่ ๑	พ.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๓๑
พระเจ้าทองสิ้น	พ.ศ. ๑๙๓๑-๑๙๓๑
พระราเมศวร	พ.ศ. ๑๙๓๑-๑๙๓๘
พระรามราชา	พ.ศ. ๑๙๓๘-๑๙๕๒
พระอินทราชา	พ.ศ. ๑๙๕๒-๑๙๖๗
พระบรมราชาที่ ๒	พ.ศ. ๑๙๖๗-๑๙๙๑
สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	พ.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๓๑
สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓	พ.ศ. ๒๐๓๑-๒๐๓๘
สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒	พ.ศ. ๒๐๓๘-๒๐๗๒
สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ (หน่อพุทธางกูร)	พ.ศ. ๒๐๗๒-๒๐๗๖
พระเจ้าวิชา	พ.ศ. ๒๐๗๖-๒๐๗๗
พระชัยราชา	พ.ศ. ๒๐๗๗-๒๐๘๙
พระยอดฟ้า	พ.ศ. ๒๐๘๙-๒๐๙๑
ขุนวรวงษา	พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๐๙๑
สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ	พ.ศ. ๒๐๙๑-๒๑๑๑
พระมหินทร	พ.ศ. ๒๑๑๑-๒๑๑๒

กรุงศรีอยุธยาแตก พ.ศ. ๒๑๑๒

สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. ๒๑๑๒-๒๓๑๐)

พระมหาธรรมราชา	พ.ศ. ๒๑๑๒-๒๑๓๓
สมเด็จพระนเรศวร	พ.ศ. ๒๑๓๓-๒๑๔๘
สมเด็จพระเอกาทศรถ	พ.ศ. ๒๑๔๘-๒๑๖๓
พระศรีเสาวภาค	พ.ศ. ๒๑๖๓-๒๑๖๓
พระเจ้าทรงธรรม	พ.ศ. ๒๑๖๓-๒๑๗๑
พระเชษฐา	พ.ศ. ๒๑๗๑-๒๑๗๓
	หรือ
พระอาทิตย์วงศ์	พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๗๓
	หรือ
พระเจ้าปราสาททอง	พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๘๘
	หรือ
เจ้าฟ้าชัย	พ.ศ. ๒๑๘๘-๑๑๘๘
	หรือ
พระเจ้าศรีสุทโธรมหาราชา	พ.ศ. ๒๑๘๘-๒๑๘๘
สมเด็จพระนารายณ์	พ.ศ. ๒๑๘๘-๒๒๓๑
พระเพทราชา	พ.ศ. ๒๒๓๑-๒๒๔๖
พระเจ้าเสือ	พ.ศ. ๒๒๔๖-๒๒๕๑
พระเจ้ายทวยสโร	พ.ศ. ๒๒๕๑-๒๒๗๕
พระเจ้ายมโกษุ	พ.ศ. ๒๒๗๕-๒๓๐๑
พระเจ้าอู่หมพร	พ.ศ. ๒๓๐๑-๒๓๐๑
พระเจ้าเอกทัศ	พ.ศ. ๒๓๐๑-๒๓๐๑
กรุงศรีอยุธยาแตก	พ.ศ. ๒๓๑๐

สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕)

สมเด็จพระเจ้าตากสิน

พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๑๖

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๑๖)

รัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ

พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๕๒

รัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พ.ศ. ๒๓๕๒-๒๓๖๗

รัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๓๙๔

รัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. ๒๓๙๔-๒๔๑๑

รัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓

ที่มา : ม.ร.ว. อภินันท์ รพีพัฒน์, สังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์...

หน้า ๑๙-๒๒.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ตำแหน่ง (ยศ) ประเภทตามกฎหมายและศักดิ์คินา

ยศ (ตำแหน่ง)	ประเภทตามกฎหมาย	ศักดิ์คินา
พระมหากษัตริย์	เจ้า	จำนวน ไม่มีกำหนด
อุปราช		๑๐๐,๐๐๐
เจ้าฟ้า (พระเชษฐา, พระอนุชา, หรือพระราชโอรสธิดาที่ไ้ รับพระราชทานให้ทรงกรม)	เจ้า	๕๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐
สมเด็จพระเจ้าพระยา	ขุนนาง	๓๐,๐๐๐
เจ้าฟ้า (พระเชษฐา, พระอนุชา หรือพระราชโอรสธิดา)	เจ้า	๒๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐
พระองค์เจ้า (พระเชษฐา, พระอนุชา ต่างพระมารดาหรือพระโอรสธิดา ที่ไ้รับพระราชทานให้ทรงกรม)	เจ้า	๑๕,๐๐๐
พระองค์เจ้า (พระโอรสธิดาที่ประสูติแต่ เจ้าฟ้าและไ้รับพระราชทาน ให้ทรงกรม)	เจ้า	๑๑,๐๐๐
เจ้าพระยา	ขุนนาง	๑๐,๐๐๐-๓,๐๐๐
พระยา	ขุนนาง	๑๐,๐๐๐-๑,๐๐๐
พระองค์เจ้า (พระโอรสธิดาต่างพระมารดา)	เจ้า	๗,๐๐๐
พระองค์เจ้า (พระโอรสธิดาที่ประสูติแต่เจ้าจอม)	เจ้า	๖,๐๐๐
พระ	ขุนนาง	๕,๐๐๐-๑,๐๐๐
พระองค์เจ้า (พระโอรสธิดาที่ประสูติแก่เจ้าฟ้า)	เจ้า	๔,๐๐๐

ยศ (ตำแหน่ง)	ประเภทตามกฎหมาย	ศักดินา
หลวง	ขุนนาง	๓,๐๐๐-๔๐๐
หม่อมเจ้า	เจ้า	๑,๕๐๐
หม่อม (ตำแหน่งที่ได้รับพระราชทานของพระญาติ)		๑,๐๐๐-๔๐๐
ขุน	ขุนนางหรือไพร่	๑,๐๐๐-๒๐๐
หมื่น	ขุนนางหรือไพร่	๔๐๐-๒๐๐
หม่อมราชวงศ์ (บุตร, ธิดาของหม่อมเจ้า)		๕๐๐
พัน	ขุนนางหรือไพร่	๔๐๐-๑๐๐
ข้าราชการชั้นผู้น้อยตามหัวเมือง เช่น รองแขวง	ไพร่	๓๐๐-๑๐๐
ไพร่ (หัวหน้าไพร่ที่มีและไม่มีครอบครัว)	ไพร่	๒๕-๑๐
ผู้ไร้ทรัพย์สิน ขอดาน หรือ ทาส	ไพร่หรือทาส	๕

- หมายเหตุ ๑. การเรียงลำดับตามให้ไว้นี้ ศักดินาที่แท้จริงของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับขนาดและความสำคัญของกรมที่ประจำอยู่
๒. ในการเรียงลำดับตามตารางที่แสดงมา คนที่ถือศักดินาต่ำกว่า ๔๐๐ ไรเป็นไพร่

ที่มา : ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ เล่ม ๑, "พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน," และ "พระไอยการตำแหน่งนาทหารหัวเมือง," หน้า ๑๙๘-๒๓๑ อ้างถึงใน ม.ร.ว.อศิน รพีพัฒน์, สังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์..., หน้า ๒๒๘-๒๓๐.

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกรรณิการ์ นิลอบล เกิดเมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๔๘๗
ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) จาก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.๒๕๑๔ และเข้าศึกษาต่อที่
บัณฑิตวิทยาลัยในปีเดียวกัน ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ระดับ ๓ ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย